

nguyenthi leyen

Đ U RẪN CHÚA Đ Y

Đ u R ả n Th B y: „Ch l y c a ng i”

Ngu n g c t i ph m đ c công b ng d i các hình th c khác nhau, t c t i l y c a c i ng i khác mà không có s đ ng ý rõ ràng c a h , t c t i tr m c p ti n b c c a c i c a k khác, là lòng tham lam c a c i v t ch t quá đ c a con ng i.

Vì m t khi lòng tham lam tr nên quá đ , b t t ch , thì t t nhiên nó s đ i u khi n con ng i toàn di n, t t t ng, l i nói cho đ n hành đ ng, nó s làm cho con ng i đ m ra ích k m t cách thi n c n, mù quáng, thiên l ch và nh t là vô hi u hóa ti ng nói c a lý trí, ti ng nói c a l ng tri. T ch đó, con ng i m t h t lòng nhân ái, s t tr ng, t cách c a mình và c chính s ng ả n c n c a ti ng l ng tâm, và b y gi con ng i ch còn là m t k nô l thu n th c c a lòng tham lam v t ch t, không t nan làm b t c đ i u gì, k c ph m t i ác ch ng l i đ ng lo i, mi n sao chi m h u đ c c a c i v t ch t càng nhi u càng t t. Qu th t, ng i đ i đã nói r t chí lý: „Tham thì thâm, thâm thì si” là th .

Vì th , Đ i u R ả n Th B y d y ta ph i tôn tr ng đ c công b ng, ph i tôn tr ng tài s n, c a c i và quy n s h u ch c a ng i khác. C m không đ c chi m gi hay làm h h i c a c i c a ng i khác m t cách trái phép.

Các t i ph m đ n Đ i u R ả n Th B y là:

- * Tr m c p, c p gi t ti n b c, c a c i c a k khác b ng cách này hay cách kia.
- * L a đ o, gian l n khi buôn bán, ch ng h n: nh s a cân hay các đ ng c đ o l ng đ đánh l a và che m t khách hàng h u ki m l i l c cho mình m t cách b t chính. B i vì, khi buôn bán, ng i ta có quy n đ t giá món hàng cao h p lý và n u khách hàng th y v a ý thì mua, ch hành đ ng tráo tr l a đ o khách hàng nh v a nói là m t hình th c c p gi t trái phép; do đó, s ti n thu đ c t vi c bán món hàng hoàn toàn là ti n b t chính và bó bu c ph i b i tr l i cho ch nhân c a chúng.
- * Cho vay n ng lãi quá m c, nh t là nh n tâm "si t c " nh ng ng i đ ang trong c n cùng qu n và bó bu c ph i kh n kho n vay m n ti n b c c a ta.
- * T i h i l ; thâm th ng c a công đ m u ích riêng t cá nhân hay gia đình.
- * T i chi m đ o t c a thánh, t c ti n b c, các c a c i hay các báu v t c a Giáo H i, do l a đ o, l y tr m, oa tr hay thông đ ng mua bán trái phép.
- * Chi m gi c a c i c a k khác m t cách b t công, t c:
  - khi m c n ng i ta mà không ch u tr v n và lãi nh đã th a thu n;
  - khi l m nh t đ c c a c i c a k khác b th t l c mà không ch u hoàn tr l i cho s h u ch ;
  - không tr ti n công t ng x ng cho ng i làm thuê;

- tr n thu hay oa tr các c a c i gian phi.

Đ đ n bù t i l y tr m hay chi m gi c a c i c a ng i khác, thì dù d i hình th c nào hay b ng cách nào, luôn luôn bó bu c ph i tr l i cho ch c a chúng m t cách s m nh t có th , n u không, ph i tr thêm ti n l i đ bù đ p s thi t h i đã gây ra cho ch . Còn tr ng h p làm thi t h i hay làm m t mát c a c i và đ dùng c a ng i khác, thì cũng bó bu c ph i b i th ng l i m t cách t ng x ng.

H n n a, các tài s n và c a c i c a k khác, nh t là tài s n, ti n b c và c a c i thu c Giáo H i, mà ta chi m gi m t cách b t chính và không ch u tr l i cho h i đ i này, thì đ i sau càng ph i tr n ng g p b i. Đó là đ i u hoàn toàn h p lý, phù h p v i lu t công b ng t nhiên, vì trong „s ti n" ta ph i tr đ i sau đó dĩ nhiên g m có ti n v n, ti n lãi và ti n ph t. Ch khác ch : n u ta tr l i c a c i mà ta có m t cách b t chính cho ch c a chúng đ i này, thì ta ch ph i tr l i chính nh ng c a c i chóng qua y, còn khi ch cho t i đ i sau, t c sau khi b c sang th gi i bên kia, m i tr thì ta ph i tr l i b ng các c a c i tr ng c u, vô cùng quý báu, t c s vinh quang b t di t và s h nh phúc vô giá trong N c Tr i.

Sau cùng, còn hai đ i m quan tr ng khác ta cũng c n ph i l u tâm, đó là:

1) Thiên Chúa không luôn luôn gia h n hay cho ta s t do mu n tr n lúc nào tùy ý, ho c đ i này ho c đ i sau nh v a nói trên, nh ng nhi u khi chính Ng i „đích thân" đòi l i các c a cái y m t cách nh n ti n ngay đ i này d i m t hình th c nào đó, mà dân gian th ng hay nói là: „C a gian phi có chân nó đi", hay: „c a thánh có cánh nó bay".

2) Nh ng m t khi Thiên Chúa „đích thân" đòi l i các c a c i b t chính l i nh th , thì th c t là ta b m t đi các c a c i đó và đ ng th i t i ph m Đ i u Răn Th B y ta v n ph i mang, ch không đ c tha, vì chính ta đã không t ý hoàn tr l i chúng.

th c khác nhau, t c t i l y c a c i ng i khác mà không có s đ ng ý rõ ràng c a h , t c t i tr m c p ti n b c c a c i c a k khác, là lòng tham lam c a c i v t ch t quá đ c a con ng i. Vì m t khi lòng tham lam tr nên quá đ , b t t ch , thì t t nhiên nó s đ i u khi n con ng i toàn di n, t t t ng, l i nói cho đ n hành đ ng, nó s làm cho con ng i đ m ra ích k m t cách thi n c n, mù quáng, thiên l ch và nh t là vô hi u hóa ti ng nói c a lý trí, ti ng nói c a l ng tri. T ch đó, con ng i m t h t lòng nhân ái, s t tr ng, t cách c a mình và c chính s ng n c n c a ti ng l ng tâm, và b y gi con ng i ch còn là m t k nô l thu n th c c a lòng tham lam v t ch t, không t nan làm b t c đ i u gì, k c ph m t i ác ch ng l i đ ng lo i, mi n sao chi m h u đ c c a c i v t ch t càng nhi u càng t t. Qu th t, ng i đ i đã nói r t chí lý: „Tham thì thâm, thâm thì si" là th .

Vì th , Đ i u Răn Th B y d y ta ph i tôn tr ng đ c công b ng, ph i tôn tr ng tài s n, c a c i và quy n s h u ch c a ng i khác. C m không đ c chi m gi hay làm h h i c a c i c a ng i khác m t cách trái phép.

LM PHANXICO XAVIER NGÔ TÔN HU N
